

можливі напрямки державної підтримки інвестора; спрямовані на стимулювання притоку іноземного капіталу в країну.

Але, попри все, Україну не можна віднести до країн з дієвою та ефективною законодавчою базою в сфері інвестування. Можна стверджувати, що наявна нормативно-правова база не створює міцного підґрунтя для забезпечення стійкого інвестиційного розвитку національної економіки. Набуття чинності потребують зареєстровані в Верховній Раді проекти: Закон України «Про Фонд гарантування інвестицій на фондовому ринку», Закон України «Про національні проекти». Українському інвестиційному законодавству є притаманним невизначеність, суперечність та неузгодженість, що ставить нашу країну в рейтингу Heritage Foundation за показником «іноземне інвестування» в останні ряди [2] і виступає деструктивним чинником інвестиційних процесів в національній економіці. Забезпечення високого рівня конкурентоспроможності зумовлює необхідність лібералізації інвестиційного середовища, що потребує прийняття нових нормативно-правових актів державного регулювання.

В цьому сенсі слід зазначити, що згідно Хартії економічних прав та обов'язків держав: «жодна держава не повинна примушуватися надавати пільговий режим іноземним інвестиціям» [3]. Тому важливим є розробка ефективної правової системи регулювання іноземних інвестицій виходячи з національних інтересів держави та підвищення рівня її інвестиційної безпеки в різних сферах економіки. В контексті економічної безпеки є доцільним правове регулювання, що буде включати стимулювання іноземного інвестування в тих сферах, які потребують додаткових капіталовкладень з-за кордону, а також обмеження іноземного інвестування в сфері, які є стратегічно важливими з точки зору національних інтересів і які перенасичені іноземним капіталом (наприклад, фінансова діяльність), що призводить до реальних інвестиційних загроз.

Майже в усіх країнах є галузі: куди іноземні інвестиції стимулюються, куди іноземні інвестиції обмежуються і куди іноземні інвестиції забороняються [4, с. 150]. Українській владі необхідно переняти досвід Китаю, де взагалі публікуються спеціальні каталоги галузей щодо можливого дозволу іноземного капіталовкладення в них. І, як свідчить практика, це в ніякому разі не впливає на обсяги іноземного капіталовкладення в економіку, а тільки регулює напрямки інвестування. В сучасних умовах вирівнювання диспропорцій інвестиційного розвитку різних сфер національної економіки є актуальним та необхідним.

Література: 1. Інвестиції в економіку України: стан, проблеми, потреби: Аналітична доповідь // Національна безпека і оборона. – 2006. - № 6 (78). – С. 3-52 2. Index of Economic Freedom World Rankings [Електронний ресурс] // Heritage Foundation. – Режим доступу: <http://www.heritage.org> 3. Хартия экономических прав и обязанностей государств [Електронний ресурс] // Резолюции, принятые Генеральной Ассамблеей на двадцать девятой сессии. Том I. 17 сентября - 18 декабря 1974 года. – ООН. Нью-Йорк, 1975. – С. 64-71. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_077 4. Вознесенская Н.Н. Правовое регулирование и защита иностранных инвестиций в России: монограф. / Н.Н. Вознесенская. – М.: Волтерс Клувер, 2011. – 300 с.

*Одношевна О.О.,
аспірант ДДАУ,
м. Дніпропетровськ, Україна*

ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ТА ВИРОБНИЦТВА ПЛОДОВО-ЯГІДНОЇ ПРОДУКЦІЇ

Із переходом до ринкових умов господарювання і розширення зовнішньоекономічних зв'язків та вступом України до СОТ, виступають нові вимоги до ведення плодово-ягідної галузі, яка на сучасному етапі характеризується ознаками екстенсивності і повільно просувається до інноваційного розвитку в порівнянні з розвитком її у європейських країнах.

Доречно зазначити, що високий рівень інноваційного розвитку залежить від того, що серед галузей сільського господарства плодово-ягідна галузь виділяється характерними особливостями. Ці особливості передусім полягають в тому, що функціонування їх цілком базується на відтворенні і продуктивному використанні багаторічних насаджень. Всебічне врахування цих особливостей є неодмінною умовою ефективного влаштування і ведення садівницького виробництва. тому ми пропонуємо розглянути узагальнений варіант найхарактерніших особливостей розвитку та виробництва плодово-ягідної галузі:

- плодови і ягідні насадження на відміну від інших основних засобів виробництва, створюються безпосередньо в сільськогосподарських підприємствах і мають єдину виробничу спрямованість та не проходять стадію реалізації. Саме це і сприяє створенню таких насаджень, які б найбільшою мірою відповідали природно-економічним умовам конкретного господарства;

- плодови та ягідні культури, їх сорти надто різняться не лише за споживчими властивостями продукції, а й за комплексом організаційно-господарських і технологічних чинників, які безпосередньо впливають на економічну ефективність виробництва продукції. Серед таких чинників виділяють: різний час надходження на реалізацію, різні періоди трудового напруження по догляду за насадженнями та особливості зберігання плодів і ягід. Звідси, вирішальна роль у раціональному веденні товарного виробництва належить обґрунтуванню породно-сортового складу насаджень;

- стабільність виробництва плодів і ягід в будь-якому господарстві досягається лише за умов організації планомірного відтворення насаджень, стосовно до нормативних періодів продуктивного їх використання своєчасного їх оновлення;

- плодови та ягідні культури та їх помологічні сорти різняться між собою як за тривалістю створення насаджень так і за періодами їх продуктивного використання. Звідси, важливе значення надається оптимізації вікової структури плодкових і ягідних насаджень, зокрема дотриманню оптимальної питомої ваги молодих насаджень до загальної їх площі;

- висока капітало- і фондомісткість галузі садівництва. До того ж великим є розрив у часі між вкладанням коштів на створення насаджень, що зумовлено здебільшого самою природою порід і сортів та одержанням ефекту;

- більшість видів продукції садівництва швидко псуються, недостатньо транспортабельні, а тому й має або ж негайно реалізовуватися або направлятися на промислову переробку чи тривале зберігання. Звідси, всебічна інтеграція сфер виробництва, промислової переробки, зберігання й реалізації плодів та ягід є об'єктивною передумовою ефективного влаштування й функціонування галузі;

- плодови і ягідні культури чітко різняться між собою періодами найбільшого трудового напруження (піками затрат праці) на виконанні робіт по догляду за насадженнями та збиранням врожаю. Цю особливість потрібно всебічно враховувати при обґрунтуванні оптимальної породно-сортової структури насаджень;

- кон'юнктура ринку садівницької продукції, як свідчить світовий досвід, постійно змінюється. Тому й технології її виробництва мають бути максимально еластичними, що, зокрема реалізується через скорочення тривалості загальної ротації насаджень і прискорення сортооновлення насаджень;

- виробництво тих чи інших видів садівницької продукції через несприятливі погодні умови часто є ризиковим. Саме через те монокультура в будь-якому садівницькому господарстві сприймається як виняток. Цим також пояснюється важливість страхування насаджень і створення фінансових резервів у господарствах;

- садівництво за природою плодкових і ягідних культур належить до високо інтенсивних галузей сільськогосподарського виробництва. Домінантним напрямом інтенсифікації його є створення нових і удосконалення чинних основних засобів виробництва, зокрема виведення нових сортів плодкових і ягідних культур і відбір їх на основі сортовивчення, інтродукції, витвір ефективніших типів насаджень, підбір сорто-підщепних комбінувань тощо, що забезпечить високі результати виробництва.

Сучасний стан садівництва в Україні характеризується надто низьким рівнем продуктивності насаджень, особливо, в сільськогосподарських підприємствах. Потенціал виробництва плодів і ягід в Україні за останні роки використовується вкрай недостатньо. В економічній ситуації, що склалася в країні внаслідок раптового демонтажу адміністративно-планової системи, лібералізації цін і великого диспаритету їх на продукцію промисловості і сільського господарства, в переважній більшості сільськогосподарських підприємств садівництво з високорентабельної раптово перетворилось у збиткову галузь, знижуються валові збори продукції, її виробництво дедалі більше зосереджується у дрібних господарствах населення, різко зменшився обсяг експорту плодів, стрімко скорочуються площі насаджень, до критичного рівня знизилися темпи відтворення багаторічних насаджень. Ставлення до садівництва в державі як до другорядної галузі зумовило скорочення виробництва плодоягідної

продукції в підприємствах усіх форм господарювання і особливо у реформованих сільськогосподарських підприємствах.

Література: 1. Кондратенко П.В. Розвиток галузі садівництва в Україні. / П.В. Кондратенко // Вісник аграрної науки.-2006.-№12. - С.33-38. 2. Костюк Л.А. Регіональна сегментація виробництва саджанців плодкових культур в Україні. / Л.А. Костюк // Економіка АПК.-2008.-№11. - С.112-116. 3. Чорнодон В.І. Інноваційний характер відтворювальних процесів у садівництві України. /В.І. Чорнодон // Агроінком – 2010, № 7-8-9, с. 92-94.

Півнева О.В.,
аспірант кафедри економіки праці та менеджменту КНТУ,
м. Кіровоград, Україна

ПРОБЛЕМА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КАДРОВИМ ПОТЕНЦІАЛОМ ПРОМИСЛОВОГО СЕКТОРУ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

Промисловість є одним з найважливіших структурних елементів національної економіки, які мають ключове значення в забезпеченні економічної та політичної безпеки країни, її економічної незалежності, підвищення добробуту та рівня життя народу. Так, на кінець 2010 р. 54,9 тис. промислових підприємств країни виробляли 43,5% загального обсягу випуску продукції економіки, створювали 27,6% валової доданої вартості, при цьому залучаючи в свій оборот 16,0% основних засобів економіки, 34,2% інвестицій, 50,4% спожитої в країні електроенергії [1]. Однак, незважаючи на це, в країні відбувається стабільне зменшення чисельності зайнятих працівників у промисловому секторі – з 4,46 млн. у 2000 р. до 3,35 млн. у 2011 р., тобто на 25% [2].

Підготовка кадрового потенціалу для промислового сектору економіки здійснюється у системі вищої освіти України, яка на сьогоднішній день налічує 846 вищих навчальних закладів I-IV рівнів акредитації. У 2011р. для підприємств промисловості у навчальних закладах загалом було підготовлено 24,4 тис. осіб. З них професійно-технічними навчальними закладами випущено 87,3%, тобто 21,3 тис. осіб, а вищими навчальними закладами - 12,7%, тобто лише 3,1 тис. осіб [3]. Водночас, за даними Державної служби зайнятості України, в 2011 р. попит підприємств у працівниках за такими розділами професій, як фахівці та професіонали, підготовка яких потребує вищої освіти, складав 7,0 та 9,1 тис. осіб відповідно. Тому не дивно, що досить велика частка промислових підприємств сьогодні відчуває гострий дефіцит у дипломованих спеціалістах. До того ж, в країні існує значна невідповідність між потребою у фахівцях та їх підготовкою і ця проблема набуває все більш загрозливого характеру. Структура спеціальностей, за якими вищі навчальні заклади здійснюють підготовку кадрів не відповідає попиту підприємств промисловості. Тому на сучасному етапі розвитку економіки для нинішньої системи вищої освіти одним з пріоритетних завдань є забезпечення переходу від спрямованості на пропозицію робочої сили для ринку праці до спрямованості на задоволення попиту.

За оцінками експертів, в Україні з кожним роком буде істотно погіршуватись демографічна ситуація і вже в 2050 р. кількість населення держави зменшиться до 35 млн. При такому становищі нарощення робочої сили за допомогою збільшення працездатної частки населення стає просто неможливим і тому зараз все більшого значення набуває саме фахова підготовка кадрів, передусім для забезпечення кадровим потенціалом промислового сектору економіки України.

Однак, існуюча система підготовки фахівців з вищою освітою, незважаючи на значне кількісне зростання випускників вищих навчальних закладів (з 371,2 тис. осіб у 2000 р. до 626,5 тис. осіб у 2012 р., тобто на 69%), не відповідає нинішнім вимогам, перш за все, за якістю. Однією з головних причин цього є недостатнє фінансування сфери вищої освіти, що в свою чергу не дозволяє вищим навчальним закладам оновлювати прилади та обладнання спеціалізованих кабінетів та лабораторій, поповнювати матеріально-технічну базу, втілювати новітні технології, пов'язані з навчальним процесом, реалізовувати програми міжнародної діяльності. В кінцевому результаті це все негативно позначається на якості отриманої випускниками освіти – вищі навчальні заклади формують недостатньо результативні базові професійні компетенції